

VIESTINTÄPOLITIikka

Tehokkaan viestinnän tarpeen oikeusperusta on Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jolla turvataan kaikkien kansalaisten oikeus **saada tietoa unionia koskevista asioista**. Unionin toimielimet ovat kehittäneet erilaisia välineitä ja palveluja, jotka mahdollistavat yhteydenpidon kansalaisiin ja heille tiedottamisen. Vuonna 2012 virallisesti käyttöön otettu eurooppalainen kansalaisaloite antaa kansalaisille mahdollisuuden **osallistua suoremmin** lainsäädäntään ja unionia koskeviin asioihin.

OIKEUSPERUSTA

EU:n perussopimukseen ei sisälly erillisiä viestintäpolitiikkaa koskevia määräyksiä. Euroopan unionin [perusoikeuskirjasta](#) tehtiin kuitenkin sitova Lissabonin sopimuksella, jolloin se sai samanlaisen oikeudellisen aseman kuin perussopimukset. Perusoikeuskirja on kaikille unionin toimielimille yhteinen kehys, jonka avulla ne voivat yleisölle suunnatussa viestinnässä osoittaa EU:n toimien ja saavutusten yhteyden unionin perustana oleviin arvoihin. Asiaa koskevia perusoikeuskirjan artikloja ovat 11 artikla (**oikeus tietoon, sananvapaus sekä tiedotusvälineiden vapaus ja moniarvoisuus**), 41 artikla (oikeus tulla kuulluksi ja oikeus tutustua itseään koskeviin asiakirjoihin), 42 artikla (**oikeus tutustua** unionin toimielinten asiakirjoihin) ja 44 artikla (**oikeus esittää vetoamus**). Koska viestintäpolitiikalle ei ole erillistä oikeusperustaa [Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa \(SEUT\)](#), kaiken EU:n tason toiminnan on perustuttava SEUT:n 352 artiklaan.

TAVOITTEET

EU:lla on **velvollisuus kertoa päätöksistään ja toiminnastaan** unionin kansalaisille ja muille kiinnostuneille osapuolille. EU:n toimielimillä on viestintään erikoistunutta henkilöstöä ja korvamerkittyjä varoja sen varmistamiseen, että unionia koskevaa tietoa on **helposti saatavilla kielellä, jota kansalaiset ymmärtävät**.

Selkeän tiedon saanti antaa kansalaisille mahdollisuuden **käyttää entistä paremmin oikeuttaan osallistua demokratian toteutumiseen unionissa**. Tarkoituksena on tehdä päätökset mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia noudattaen moniarvoisuuden, osallisuuden, avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteita. Komission julkaisemat viestintäpolitiikkaa koskevat asiakirjat kertovat viestintäpolitiikan suuresta merkityksestä. Poliitiikka perustuu kolmeen periaatteeseen:

- kuunnellaan kansalaisia ja otetaan huomioon heidän näkemyksensä ja huolenaiheensa

- selitetään kansalaisille ja asukkaille, miten unionin politiikat vaikuttavat heidän jokapäiväiseen elämäänsä
- luodaan yhteyksiä paikallistasolla käyttäen viestintäkanavina kansallisia ja paikallisia foorumeita ja kansalaisten suosimia tiedotusvälineitä.

TÄRKEIMPIÄ ALOITTEITA JA KEHITYSSUUNTAUKSIA

Vuodesta 2001 alkaen on panostettu enemmän yhtenäisen EU:n viestintästrategian laatimiseen, ja komissio on julkaissut useita tärkeitä viestintäpolitiikkaa koskevia asiakirjoja. Tämän seurauksena vuonna 2002 luotiin Sinun äänesi Euroopassa - verkkosivusto, joka muutettiin marraskuussa 2018 [Kerro mielipiteesi](#) -verkkosivustoksi. Kansalaiset, kuluttajat ja yritykset **voivat osallistua kyseisen sivuston välityksellä aktiivisesti komission politiikan muokkaamiseen**. Komissio antoi helmikuussa 2006 [valkoisen kirjan eurooppalaisesta viestintäpolitiikasta](#). Siinä määriteltiin viisi toiminta-alaa, joilla voidaan tehdä yhteistyötä toisten toimielinten, hallitusten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Lisäksi siinä korostettiin, että on tärkeää **edistää oikeutta tiedonvälityksen vapauteen unionissa**, ja ehdotettiin viestintää koskevan eurooppalaisen peruskirjan tai sitä koskevien käytännösääntöjen laatimista.

Komissio ja parlamentti kommunikoivat tiedotusvälineiden, sidosryhmien ja kansalaisten kanssa EU:ta koskevista kysymyksistä, kuten EU:n toimintapolitiikoista ja toimista, kummankin toimielimen viestinnän pääosaston tarjoamien erilaisten tietopalvelujen avulla. Viestinnässä käytetään verkkosivustoja, sosiaalista mediaa, vierailijapalveluja, kaikissa EU-maissa sijaitsevia yhteystoimistoja ja tiedotusvälineille tarjottavia erityispalveluja. EU:n viestintäpolitiikan tärkeimmät välineet ja toimet ovat

- tiedotuspisteet, kuten [Europe Direct -tiedotuspiste](#), Euroopan unionin tallekirjasto ja kansalaisten tiedusteluihin vastaava [Ask EP -yksikkö](#). **Kansalaiset voivat ottaa yhteyttä näihin tiedotuspisteisiin kirjoittamalla tai soittamalla ja esittää kysymyksensä.**
- unionia koskeva viestintä EU:n virallisella [EUROPA-verkkosivustolla](#), [Europe by Satellite](#) -televisiotietopalvelussa sekä parlamentin [Multimedia Centre -keskuksen](#) verkkosivulla, jossa esitetään tuoreimmat Euroopan parlamenttia koskevat uutiset ja näytetään parlamentin täysistuntokeskustelut ja valiokuntien kokoukset suoratoistona
- viestintä unionin eri toimielinten verkkosivustoilla, niiden [lehdistöpalveluissa](#) ja [sosiaalisen median eri verkostoissa](#)
- eurooppalainen kansalaisaloite (ks. jäljempänä)
- Kansalaisten Eurooppa -ohjelma ja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelma (ks. jäljempänä)
- komission tiedonanto kumppanuuteen perustuvasta EU-viestinnästä (ks. jäljempänä)
- Näin EU toimii hyväkseni -sivusto ja EUandME-sivusto sekä Eurooppa käden ulottuvilla -mobiilisovellus (ks. jäljempänä)

— EU-asioiden näkyvyyden edistäminen audiovisuaalisilla ja verkkofoorumeilla, esimerkiksi [eurooppalaisessa Euranet-radioasemaverkostossa](#) ja Euronews-televisiokanavalla.

1. [Kansalaisten Eurooppa -ohjelma](#) ja uusi [kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelma](#)

Kun sekä Tampereen (1999) että Nizzan (2000) Eurooppa-neuvostossa oli vaadittu entistä avoimempaa vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan kanssa, Eurooppa-neuvosto hyväksyi tammikuussa 2004 ensimmäisen yhteisön [toimintaohjelman](#) aktiivisen unionin kansalaisuuden edistämiseksi. Euroopan perustuslakihankkeen kariuduttua kyseinen toimintaohjelma korvattiin Kansalaisten Eurooppa -ohjelmalla. Euroopan parlamentti ja neuvosto perustivat sen vuosiksi 2007–2013. Ohjelmaa jatkettiin kaudella 2014–2020, ja siitä myönnettiin rahoitusta kahdelle keskeiselle aihealueelle: 1) Euroopan muistiperinnölle ja 2) demokraattiseen toimintaan osallistumiselle ja kansalaisvaikuttamiselle. Ohjelmassa perustettiin myös [kansalaisvuoropuheluryhmä](#), joka kokoontui vuosina 2014–2018 säännöllisesti keskustelemaan ohjelmaan ja sen täytäntöönpanoon liittyvistä asioista sekä ohjelman tuloksista tiedottamisesta. Lisäksi se tarkkaili toimialaansa liittyviä poliittisia kehityssuuntia.

Parlamentti ja neuvosto antoivat 28. huhtikuuta 2021 asetuksen ([EU](#)) [2021/692](#) kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman perustamisesta. Ohjelma jakautuu neljään lohkokseen. Kolmas lohko koskee kansalaisten sitoutumista ja osallistumista, ja se korvaa Kansalaisten Eurooppa -ohjelman. Ohjelmalla pyritään 1) **edistämään kansalaisten sitoutumista ja osallistumista unionin demokraattiseen toimintaan ja eri jäsenvaltioiden kansalaisten vuorovaikutusta** sekä 2) **lisäämään kansalaisten tietoisuutta yhteisestä eurooppalaisesta historiasta**.

2. [Eurooppalainen kansalaisaloite](#)

Lissabonin sopimuksella käyttöön otetulla eurooppalaisella kansalaisaloitteella tuodaan EU:n kansalaisten ääni paremmin kuuluviin, sillä se antaa kansalaisille **oikeuden kehottaa suoraan komissiota esittämään uusia politiikka-aloitteita**. Sen tavoitteena on tuoda uusi ulottuvuus eurooppalaiseen demokratiaan, täydentää unionin kansalaisuuteen liittyviä oikeuksia, laajentaa julkista keskustelua EU:n toimintapolitiikoista ja lisätä kansalaisten ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan osallistumista EU:n toimintapolitiikkojen määrittelyyn, mikä edistää todellisen EU:n julkisen tilan muodostumista. Parlamentti ja neuvosto hyväksyivät vuonna 2011 komission ehdotuksen [asetukseksi](#), jossa määritellään eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevat säännöt ja menettelyt. Sääntöjä ajantasaistettiin komission vuonna 2017 antaman ehdotuksen perusteella, jonka parlamentti ja neuvosto [hyväksyivät](#) 17. huhtikuuta 2019. Uudet säännöt astuivat voimaan 1. tammikuuta 2020.

Kansalaisaloitteen järjestäjien on perustettava kansalaistoimikunta, joka koostuu vähintään seitsemästä EU-kansalaisesta vähintään seitsemästä eri jäsenvaltiosta. Toimikunnan on sitten toimitettava rekisteröintipyynnö komissiolle. Tuenilmauksia saa alkaa kerätä kansalaisilta vasta, kun komissio on rekisteröinyt aloitteen. Tämän jälkeen toimikunnalla on vuosi aikaa kerätä riittävästi allekirjoituksia, ja jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on vahvistettava niiden määrä. **Tähän mennessä**

komissiolle on toimitettu kuusi aloitetta. Parlamentti järjesti useita kuulemisia viiden ensimmäisen aloitteen edustajien kanssa, ja komissio vastasi kyseisiin aloitteisiin tiedonannoilla, joissa esitettiin komission oikeudelliset ja poliittiset päätelmät aloitteista.

3. [Näin EU toimii hyväkseni](#) -sivusto ja [Eurooppa käden ulottuvilla](#) - mobiilisovellus

Näin EU toimii hyväkseni -sivusto on Euroopan parlamentin kehittämä interaktiivinen ja monikielinen verkkosivusto, jossa esitetään yksityiskohtaisia tietoja EU:n vaikutuksesta yksittäisten kansalaisten elämään ja paikallisyhteisöihin. **Käyttäjät voivat löytää helposti tietoja siitä, millaisia toimia EU toteuttaa** heidän alueidensa, ammattiansa tai muiden mielenkiinnon kohteidensa, kuten harrastustensa, hyväksi. Sivustolla käsitellään 1 400:aa paikkakuntaa, ja siellä on 1 800 yhden sivun mittaista artikkelia, joita voi lukea, jakaa tai käyttää uudelleen. Sivustolla on kolme pääosiota: 1) ”Alueellani”-osio, jossa käyttäjät voivat valita alueen, jolla he asuvat tai työskentelevät, ja tutustua sitä koskeviin tietoihin, 2) ”Elämässäni”-osio, jossa käyttäjät voivat tutustua siihen, miten EU vaikuttaa perheiden, terveydenhuollon, matkustamisen tai sosiaalisten oikeuksien kaltaisiin kysymyksiin ja 3) ”Fokuksessa”-osio, jossa käyttäjät voivat tutustua katsauksiin, joissa käsitellään EU:n toimintapolitiikkoja ja erityisesti yleistä mielipidettä sekä EU:n toimintaa koskevia kansalaisten huolenaiheita ja odotuksia. Lisäksi EU:ta koskevia tietoja on saatavilla maksuttoman Eurooppa käden ulottuvilla -sovelluksen avulla 24 kielellä. Sovelluksen avulla tietoja on helppo etsiä ja jakaa, ja sitä voi muokata omia tarpeita vastaavaksi.

4. Muut osallistumista edistävät EU:n välineet

Osallistumista edistäviin EU:n välineisiin kuuluvat [Kerro mielipiteesi](#) - verkkosivusto, jonka välityksellä on mahdollista osallistua aktiivisesti EU:n toimintapolitiikkojen muokkaamiseen, [kansalaiskeskustelut](#) komission jäsenten kanssa, [EU:n nuorisodialogi](#) osana [EU:n nuorisostrategiaa 2019–2027](#) sekä useat [sosiaalisen median kanavat](#).

EUROOPAN PARLAMENTIN ROOLI

Lissabonin sopimuksen voimaantulolla on ollut merkittävä vaikutus EU:n toimielinten työhön. Sillä vahvistettiin Euroopan parlamentin asemaa, ja siinä annettiin enemmän painoa tulosten tuottamiselle EU-kansalaisille entistä tehokkaamman ja demokraattisemman päätöksenteon avulla. EU:n kansalaisten suoraan valittuna edustajana **parlamentilla on velvollisuus kertoa, mitä unioni tekee**, sekä tuoda ilmi kansalaisten näkemyksiä ja toteuttaa toimia kansalaisten huolenaiheiden huomioon ottamiseksi.

Tunne EU:hun kuulumisesta vaikuttaa vahvistuneen EU:n kansalaisten keskuudessa, mutta se kuitenkin vaihtelee, minkä vuoksi unionin tasolla tarvitaan asianmukaisia viestintästrategioita ja viestintää koskevia toimintapolitiikkoja. Parlamentin velvollisuus EU-kansalaisia kohtaan on ottaa aktiivinen rooli näiden strategioiden ja toimintapolitiikkojen laadinnassa, ja se on myös sen oman edun mukaista.

Parlamentti on mietinnöissään ja päätöslauselmissaan **esittänyt toistuvasti ehdotuksia EU:n ja sen kansalaisten suhteiden tiivistämiseksi**. Esimerkiksi parlamentin 7. syyskuuta 2010 antamassa [pätöslauselmassa](#) julkisen alueen luomisesta Eurooppaan ehdotettiin konkreettisia tapoja edistää kansalaisten

osallistumista unionin asioista käytäviin keskusteluihin ja korostettiin, että viranomaisten, poliittisten puolueiden, yliopistojen, yleisradiotoiminnan harjoittajien ja unionin toimielinten viestinnän parantaminen on ratkaisevan tärkeää ”eurooppalaisen julkisen alueen” luomiselle. Useat **parlamentin jäsenet ovat myös osallistuneet aktiivisesti kansalaisten kanssa käytäviin keskusteluihin** ja vastanneet kansalaisten esittämiin kysymyksiin [Debating Europe](#) -foorumissa.

Parlamentti on myös erittäin kiinnostunut eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta ja edistänyt menestyksekkäästi sen muuntamista helpommin käytettäväksi ja paremmin kansalaisille soveltuvaksi osallistavan demokratian välineeksi. Parlamentin ansiosta esimerkiksi laskettiin tuenilmaisijoiden kotijäsenvaltioiden vaadittua vähimmäismäärää. Lisäksi parlamentin ansiosta kaikilla EU:ssa asuvilla on kansalaisuudesta riippumatta oikeus allekirjoittaa eurooppalainen kansalaisaloite. Parlamentti on myös toistuvasti kehottanut yksinkertaistamaan ja virtaviivaistamaan kansalaisaloitteita koskevia menettelyjä ja vahvistamaan niiden vaikutusta.

Parlamentin verkkosivustolla, Multimedia Centre -foorumilla ja lehdistöpalvelussa sekä sosiaalisen median eri kanavilla on **tietoa ja asiakirjoja kaikilla unionin 24 virallisella kielellä**. Koska tiedotusvälineillä on merkittävä rooli näkemysten jakamisessa, parlamentti tukee erilaisia tiedotusvälineitä antamalla niiden käyttöön tosiseikkoihin perustuvaa tietoa, välineitä ja tiloja auttaakseen niitä tiedottamaan parlamentin toiminnasta.

Kansalaiset voivat lisäksi **vierailla parlamentin toimitiloissa** (Strasbourgissa ja Brysselissä), [Parlamentariumissa](#) (parlamentin vierailukeskus) ja [Euroopan historian talossa](#) (molemmat Brysselissä). Parlamentilla on kussakin jäsenvaltiossa vähintään yksi yhteystoimisto, ja joissakin niistä on myös vierailukeskuksia. Yhteystoimistojen tehtävänä on auttaa kansalaisia ymmärtämään, mikä Euroopan parlamentti on, mitä se tekee ja mitä se edustaa. Lisäksi ne toimivat paikallisiin tarpeisiin mukautettuina tietokeskuksina. Tämä saadaan toteutettua kansalaisten, sidosryhmien ja tiedotusvälineiden kanssa tehtävän yhteistyön avulla.

Parlamentti piti kansalaiset ajan tasalla vuoden 2019 EU-vaaleista ja niiden merkityksestä unionin tulevaisuudelle. Lisäksi otettiin käyttöön [tälläkertaaäänestän.eu](#)-foorumi, joka toimi 24 kielellä. Sillä tuettiin niitä yli 150 000:ta vapaaehtoista kaikissa jäsenvaltioissa, jotka edistivät kansalaisten vaaleihin osallistumisen lisäämistä. Foorumista tuli myöhemmin [yhdessä.eu-foorumi](#), joka on EU:n laajuinen yhteisö, jonka avulla ihmiset voivat olla yhteydessä kyseiseen yhteisöön ja parlamenttiin ja saada tietoa näiden järjestämisestä tapahtumista.

Parlamentti on lisäksi käynnistänyt [Ambassador School](#)- ja Euroscola-ohjelmat, joilla autetaan parantamaan tietämystä EU:n demokratiasta ja arvoista. [Euroscola Online](#) -ohjelma antaa toisen asteen opiskelijoille mahdollisuuden interaktiiviseen roolipeliin, jossa he voivat kokeilla EU:n päätöksentekoa parlamentin jäsenenä. [Näin EU toimii hyväkseni](#) -sivuston ja [Eurooppa käden ulottuvilla](#) -sovelluksen lisäksi parlamentti käyttää lukuisia [sosiaalisen median alustoja](#) ollakseen vuorovaikutuksessa kansalaisten kanssa. [Youth Hub](#) -verkkosivustolta löytyvät kaikki parlamentin nuorille tarjoamat mahdollisuudet.

